

УДК 377:502/504

*Ігор Шустик, аспірант,
Інститут професійної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна*

ДО ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Розглядається екологічна освіта як компонент загальної культури студента закладу фахової передвищої освіти. Означено завдання екологічної освіти в Україні, які повинна розв'язувати система екологізації освітнього процесу в підготовці майбутнього фахівця. Визначено основні принципи у галузі екологічної освіти. Наголошується, що систематичне застосування різних екологічних заходів сприятимуть підвищенню рівня екологічного навчання і виховання підростаючого покоління.

Ключові слова: екологічна освіта, екологічна політика, заклади фахової передвищої освіти, освітній процес, студент, сталий розвиток.

Abstract. Environmental education is considered as component of the general culture of student professional pre-higher education institution. The tasks of environmental education in Ukraine are identified, which should be solved by the system of greening the educational process in the training of future specialist. The main principles in the field of environmental education are determined. It is emphasized that the systematic application of various environmental measures will contribute to increasing the level of environmental education and upbringing of the younger generation.

Keywords: environmental education, environmental policy, professional pre-higher education institutions, educational process, student, sustainable development.

Екологічна освіта студентів закладів фахової передвищої освіти передбачає формування в них активного пізнавального ставлення до навколишнього світу, здатності довільно регулювати свою пізнавальну діяльність, вміння орієнтуватися у різноманітних явищах та предметах, а головне – збереження довкілля. Усе це сприяє створенню внутрішніх передумов особистості, які забезпечують її природоохоронну діяльність. Тобто, екологічна освіта здійснює підготовку молодого покоління до вирішення певних екологічних викликів, з якими стикається сучасний світ, одночасно виступаючи важливим елементом сучасної

освіти, оскільки вона сприяє формуванню екологічно свідомих громадян у аспекті сталого розвитку [1, с. 20].

Відповідно до Концепції екологічної освіти України, вона повинна охоплювати всі вікові, професійні та соціальні версти населення, і ґрунтуватися на принципах:

- системності й безперервності, що забезпечують умови формування екологічної культури особистості;
- орієнтації на ідею цілісності природи; міждисциплінарний підхід до формування екологічного мислення, що передбачає логічне поєднання й поглиблення системних природних знань;
- взаємозв'язку краєзнавства, національного і глобального мислення, що сприяє поглибленому розумінню екологічних проблем на різних рівнях; конкретність та об'єктивність знань, умінь та навичок; поєднання високопрофесійних екологічних знань з високоморальними цінностями [4].

На думку І. Дубович, державна політика в галузі екологічної освіти, повинна базуватися на: розповсюдженні системи екологічної освіти і виховання на всі верстви населення з урахуванням індивідуальних інтересів, стимулів та особливостей соціальних, територіальних груп та професійних категорій; комплексності екологічної освіти і виховання; неперервності процесу екологічного навчання в системі освіти, в тому числі – підвищення кваліфікації та перепідготовки викладачів [2, с. 245].

Таким чином екологічна освіта – це сукупність наступних компонентів: екологічні знання – екологічне мислення – екологічний світогляд – екологічна етика – екологічна культура – екологічна компетентність.

Вважаємо, що велике значення для підвищення рівня екологічної освіти студентів закладів фахової передвищої освіти мають: регіональні і міжнародні контакти викладачів; зв'язки з громадськими організаціями; регулярний обмін досвідом, виконання спільних екологічних проєктів, науково-дослідних програм і

видання підручників та посібників; підготовка і перепідготовка педагогічних кадрів коледжів у галузі екологічної освіти.

Заклади фахової передвищої освіти також впроваджують екологічні програми в рамках освітнього процесу. Це може включати екологічні проекти, дослідження, участь у конкурсах та акціях, спрямованих на збереження навколишнього середовища [3, с. 233]. У багатьох закладах створюються екологічні клуби, де студенти можуть займатися дослідженнями, брати участь у волонтерських акціях, організовувати заходи з очищення територій та інші екологічні ініціативи. Також відбувається активна співпраця з екологічними організаціями та фондами, що дозволяє студентам отримувати додаткові знання та досвід у сфері екології, сприяє впровадженню екологічних практик у коледжах, такі як енергозбереження, утилізація відходів, озеленення території тощо.

Тобто, екологічна освіта заохочує студентів до участі в екологічних ініціативах, волонтерських програмах, акціях з очищення територій та інших заходах, спрямованих на покращення навколишнього середовища, інтегрує знання з різних дисциплін, таких як біологія, географія, соціологія, економіка та інші, що дозволяє отримати комплексне уявлення про екологічні питання.

Випускники закладів фахової передвищої освіти можуть вступити до університетів на спеціальності, пов'язані з екологією, біологією, природознавством, екологічним менеджментом, агрономією, географією, екологічним правом та іншими дисциплінами.

Деякі випускники можуть обрати шлях підприємництва, створюючи власні екологічні стартапи, які займаються розробкою екологічних технологій, відновлювальними ресурсами, переробкою відходів або сталими продуктами, працювати в освітніх установах, займаючись викладанням екологічних дисциплін або організовуючи екологічні програми для молоді, працювати в міжнародних організаціях, таких як ООН, ЮНЕП (Програма ООН з навколишнього середовища) та інших, займаючись глобальними екологічними проблемами.

Таким чином, випускники закладів фахової передвищої освіти з екологічним нахилом мають широкий спектр можливостей для подальшого розвитку, що дозволяє їм реалізувати власні інтереси та внести внесок у збереження навколишнього середовища.

Із вищевикладеного випливає, що екологічна освіта покликана забезпечити підростаюче покоління науковими знаннями про взаємозв'язок природи й суспільства, допомогти зрозуміти багатогранне значення природи для суспільства в цілому і кожної людини зокрема, виробити потребу спілкуватися з довкіллям, оволодіти нормами правильної поведінки у процесі взаємодії з природою, сформувати прагнення і вміння брати активну участь в охороні й поліпшенні навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Бойченко С. В., Саєнко Т. В. Екологічна освіта – основа сталого розвитку суспільства. Київ: Університет «Україна». 2013. 502 с.
2. Дубович І. А. Особливості та перспективи екологізації освіти та екологічного виховання населення в Україні. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: збірник науково-технічних праць*. 2006. Вип. 16(5). С. 244–247.
3. Каленський А. А., Герлянд Т. М. Принципи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 50(3). С. 233–238.
4. Про Концепцію екологічної освіти в Україні [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text> (дата звернення 30.04.2025).